

DEKLARACIJA O OSUDI ZLOČINA POČINJENIH TIJEKOM TOTALITARNOG KOMUNISTIČKOG PORETKA U HRVATSKOJ 1945. – 1990.

1. Totalitarni komunistički režimi koji su vladali u Srednjoj i Istočnoj Europi u prošlom stoljeću, a koji su još na vlasti u nekoliko zemalja svijeta, bili su, bez iznimke, označeni masovnim povredama ljudskih prava.
2. Povrjede ljudskih prava razlikovale su se ovisno o kulturi, zemlji i povijesnom razdoblju, i uključivale su pojedinačna i skupna ubojstva i smaknuća, smrti u koncentracijskim logorima, izgladnjivanja, deportacije, mučenja, prisilni rad i druge oblike masovnog tjelesnog i psihičkog terora; progone na etničkoj i vjerskoj bazi, povrjede slobode savjesti, misli i izražavanja, slobode tiska i, također, nedostatak političkog pluralizma.
3. Zločini komunizma su opravdavani u ime »teorije« o klasnoj borbi i načela o diktaturi radništva (proletarijata). Interpretacija oba načela ozakonila je »eliminaciju« ljudi koji su smatrani opasnim za izgradnju novog društva i, kao takvih, neprijateljima totalitarnog komunističkog režima. Velik broj žrtava u svakoj zemlji su bili državljani te zemlje.
4. Pad totalitarnih komunističkih poredaka (režima) u Srednjoj i Istočnoj Europi nije bio u svim slučajevima, pa ni u slučaju Republike Hrvatske, popraćen nacionalnim i/ili međunarodnim istragama zločina koje su ti režimi počinili. Dapače, počinitelji tih zločina nisu izvedeni pred sud međunarodne zajednice, kao što je bio slučaj sa stravičnim zločinima koje je počinio Nationalsocijalizam (nacizam).
5. Kao posljedica toga vrlo je niska svijest javnosti bivših komunističkih zemalja, pa i hrvatske javnosti, o zločinima počinjenima od strane totalitarnih komunističkih režima. Komunističke partije su legalne i djelatne u nekim zemljama, iako se u nekim slučajevima nisu distancirale od zločina koje su počinili totalitarni komunistički režimi u prošlosti.
6. Hrvatski sabor je uvjeren da su znanje i svijest ljudi o povijesnim zbivanjima jedan od preduvjeta da se izbjegnu slični zločini u budućnosti. Dapače, ćudoredna procjena i osuda počinjenih zločina igraju važnu ulogu u edukaciji mladih naraštaja. Jasan stav međunarodne i nacionalnih zajednica prema prošlosti može i mora biti smjernica za naše buduće akcije.
7. Hrvatski sabor vjeruje da žrtve zločina totalitarnih komunističkih režima koje su još žive ili njihove obitelji, zaslužuju sućut, razumijevanje i priznanje za svoje patnje.
8. Totalitarni komunistički režimi još su uvijek djelatni u nekim zemljama svijeta i zločini se i dalje događaju. Percepcija nacionalnih interesa ne bi smjela spriječiti zemlje u adekvatnom kritiziranju postojećih totalitarnih komunističkih režima. Hrvatski sabor snažno osuđuje sve te povrjede ljudskih prava.
9. Rasprave i osude – koje su se dosad izvršile na nacionalnoj razini nekih država članica Vijeća Europe, kao i osude zločina totalitarnog komunizma koje sadrži Rezolucija Parlamentarne skupštine Vijeća Europe o međunarodnoj osudi zločina totalitarnih komunističkih poredaka (režima) – obvezuju i Hrvatski sabor na osudu svakog i svih zločina koji su u ime totalitarnog komunizma počinjeni nad građanima Hrvatske i Hrvatima u zemlji i svijetu.
10. Hrvatski sabor podržava odluke Vijeća Europe da upravo ta institucija (Vijeće Europe) bude forum za raspravu i osudu zločina komunizma na međunarodnoj razini. Skoro sve bivše europske komunističke zemlje sada su njegove članice i

zaštita ljudskih prava i vladavina prava osnovne su vrijednosti za koje se zauzima Vijeće Europe. Istodobno, Hrvatski sabor smatra da on sam treba postati ključna nacionalna institucija za osudu zločina jugoslavenskoga i hrvatskoga totalitarnog komunizma te da se sustavnim istraživanjem povijesti tih zločina trebaju baviti znanstvene i pravosudne institucije.

11. Zbog toga, Hrvatski sabor se pridružuje Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe u snažnoj osudi masovnog kršenja ljudskih prava od strane totalitarnih komunističkih režima, i istodobno izražava sućut, razumijevanje i priznanje žrtvama tih zločina u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu.

12. Hrvatski sabor pridružuje se pozivu koje je Parlamentarna skupština Vijeća Europe uputila svim komunističkim ili post-komunističkim strankama da u svojim zemljama, ako to dosad nisu učinile, ponovno procijene povijest komunizma i svoju vlastitu prošlost, jasno se distanciraju od zločina počinjenih od strane totalitarnih komunističkih režima i da ih osude bez ikakvih nejasnoća.

13. Hrvatski sabor dijeli uvjerenje Parlamentarne skupštine Vijeća Europe da će ova jasna pozicija međunarodne zajednice omogućiti daljnje pomirenje. Dapače, da će moguće ohrabriti povjesničare diljem svijeta da nastave svoja istraživanja usmjerena prema određivanju i objektivnoj provjeri toga što se dogodilo.

Hrvatski sabor, 30. lipnja 2006.